

**Міністерство освіти і науки України  
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**Кафедра економічного аналізу і фінансів**



**Герасимова І.Ю.**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«ІСТОРІЯ ФІНАНСІВ, ГРОШЕЙ ТА КРЕДИТУ»**

для бакалаврів галузі знань 07 «Управління і адміністрування»  
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та  
страхування»

**Дніпропетровськ  
НГУ  
2016**

Герасимова І.Ю. Програма навчальної дисципліни «Історія фінансів, грошей та кредиту» для бакалаврів галузі знань 07 «Управління і адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / І.Ю.. Герасимова; Нац. гірн. ун-т., каф. економічного аналізу і фінансів. – Д. : НГУ, 2016. – 20 с.

Розглянуто і затверджено методичною комісією за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (протокол № від 2016) за поданням кафедри економічного аналізу і фінансів (протокол № від 2016р.).

## Зміст

Розділ	Стор.
1. Вступ.....	4
2. Галузь використання.....	5
3. Нормативні посилання.....	5
4. Обсяг дисципліни .....	5
5. Результати навчання з дисципліни «Історія фінансів, грошей та кредиту» та їх відповідність компетентностям.....	6
5.1 Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни «Історія фінансів, грошей та кредиту» згідно з СВО першого рівня (бакалавр) галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.....	6
5.2. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання.....	7
6. Форма підсумкового контролю .....	8
7. Тематичний план та розподіл обсягу за видами навчальних занять.....	8
8. Вимоги до індивідуальних завдань .....	10
9. Завдання для самостійної роботи здобувача .....	10
10. Рекомендована тематика науково-дослідної роботи зі студентами за дисципліною.....	10
11. Вимоги до засобів діагностики, критерії та процедури оцінювання навчальних досягнень .....	10
12. Вимоги до комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни .....	10
13. Рекомендована література .....	11
Додаток А. Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК.....	12
Додаток А. Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей.....	14
Додаток В. Обов'язковий тезаурус.....	18

## 1. Вступ

Програмні результати підготовки бакалавра фінансів, банківської справи та страхування визначені в стандарті вищої освіти [3].

В освітньо-професійній програмі Державного ВНЗ «Національний гірничий університет» [1] здійснено розподіл програмних результатів навчання за видами навчальної діяльності здобувача.

### Загальна характеристика процесу навчання з дисципліни «Історія фінансів, грошей та кредиту»

<b>Рівень вищої освіти</b>	Перший (бакалаврський) рівень
<b>Ступінь вищої освіти (освітній ступінь)</b>	Бакалавр
<b>Галузь знань</b>	07 Управління та адміністрування
<b>Спеціальність</b>	072 Фінанси, банківська справа та страхування
<b>Обмеження щодо форм навчання</b>	Немає
<b>Освітня кваліфікація</b>	Бакалавр фінансів, банківської справи та страхування
<b>Опис предметної області</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>▪ <b>Об'єкт(и) вивчення та діяльності:</b> процеси становлення та розвитку грошового обігу, банківської справи, податкової системи і страхування від античних часів до сьогодення.</li><li>▪ <b>Цілі навчання:</b> формування у майбутніх фахівців з фінансів, банківської справи та страхування теоретичних знань про суть і необхідність грошей і банківської справи, їх діалектичного розвитку в світлі історії економічної думки для об'єктивної оцінки економічних процесів, що відбуваються на сучасному етапі.</li><li>▪ <b>Теоретичний зміст предметної області</b> ґрунтується на поняттях, категоріях, теоріях і концепціях фінансової науки, які характерні для історичного процесу появи, розвитку і взаємодії грошей, банківництва та фінансових відносин на різних етапах еволюції суспільства.</li><li>▪ <b>Інструменти:</b> ЕОМ, мультимедійна техніка, дидактичні матеріали для самостійного вивчення матеріалу.</li></ul>
<b>Базові дисципліни</b>	Історія українського суспільства, Історія економіки та економічної думки, Основи економічної думки.
<b>Академічні права випускників</b>	Забезпечуються дисципліни освітньої програми ступеня бакалавра: Гроші та кредит, Фінанси, Страхування, Податкова система.

## 2. Галузь використання

**Робоча програма поширюється на кафедри**, яким доручено викладання навчальної дисципліни наказом ректора.

**Робоча програма призначена** для:

- реалізації компетентнісного підходу при формуванні структури та змісту дисципліни;
- визначення інформаційної бази для формування засобів діагностики;
- внутрішнього та зовнішнього контролю якості підготовки фахівців;
- акредитації освітньої програми за спеціальністю.

**Робоча Програма встановлює:**

- форму підсумкового контролю;
- базові дисципліни та дисципліни, що забезпечуються;
- результати навчання за дисципліною та їх відповідність компетентностям;
- тематичний план та розподіл обсягу за видами навчальної діяльності
- завдання для самостійної роботи здобувача;
- вимоги до засобів діагностики, методи та критерії оцінювання навчальних досягнень;
- вимоги до комплексу навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни;
- основний тезаурус дисципліни.

## 3. Нормативні посилання

Робоча програма дисципліни «Історія фінансів, грошей та кредиту» розроблена на основі таких нормативних документів:

1. Освітня програма підготовки бакалавра за спеціальністю галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.» / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2016. – 11 с.

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти (постанова КМ України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти».

3. Стандарт вищої освіти першого рівня (бакалавр) галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. – Затверджено і введено в дію наказом МОН України від № .

4. Положення про організацію атестації здобувачів вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет» / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2015. – 38 с.

5. Положення про організацію освітнього процесу за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою. Стандарт вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет» / Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2015. – 25 с.

## 4. Обсяг дисципліни

Загальний обсяг – 4 кредити ECTS (120 академічних годин).

## 5. Результати навчання з дисципліни «Історія фінансів, грошей та кредиту» та їх відповідність компетентностям

### 5.1 Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни «Історія фінансів, грошей та кредиту» згідно з СВО першого рівня (бакалавр) галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

<b>Інтегральна компетентність</b>	Здатність розв'язувати складні завдання та практичні проблеми в процесі професійної діяльності або навчання у сфері фінансів, грошей та кредиту, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і вимог до навчальної, професійної, або дослідницької діяльності.
<b>Загальні компетентності</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</li> <li>2. Здатність планувати та управляти часом.</li> <li>3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</li> <li>4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</li> <li>5. Здатність до мотивації та досягнення спільної мети.</li> <li>6. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.</li> <li>7. Здатність бути критичним і самокритичним.</li> <li>8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації.</li> <li>9. Здатність працювати як у команді, так і автономно.</li> <li>10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</li> <li>11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально-відповідально та громадянсько-свідомо.</li> </ol>
<b>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ економічної теорії, які стосуються фінансів, грошей та кредиту й узагальнюють засади і закономірності їх функціонування та розвитку.</li> <li>2. Здатність оцінювати вплив на економіку фінансової й податкової політики держави в історичному контексті.</li> <li>3. Здатність опановувати та усвідомлювати інформацію щодо історичного процесу появи, розвитку і взаємодії грошей, банківництва та фінансових відносин на різних етапах еволюції суспільства.</li> <li>4. Вміння використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, правової та інших наук для діагностики стану грошово-фінансових систем у різних історичних епохах.</li> <li>5. Здатність використовувати базові знання і практичні навички у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.</li> <li>6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері фінансів.</li> <li>7. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, грошей та кредиту.</li> <li>8. Здатність формувати та реалізовувати комунікації в сфері фінансів, грошей та кредиту.</li> <li>9. Здатність обґрунтовувати, приймати професійні рішення в сфері фінансів та брати відповідальність за них.</li> <li>10. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, грошей та кредиту.</li> </ol>

## **5.2. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання**

1. Планувати та управляти часом у професійній діяльності.
2. Підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, грошей та кредиту.
3. Вміти застосовувати набуті знання у практичній діяльності.
4. Проводити дослідження, здійснювати пошук, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.
5. Демонструвати навички самостійного прийняття рішень, бути лідером, нести відповідальність за стратегічний розвиток команди.
6. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
7. Проявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації;
8. Виконувати професійні функції як самостійно, так і в групі під керівництвом лідера.
9. Вміти пояснювати інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід фахівцям і нефахівцям у фінансовій області.
10. Дотримуватися професійних етичних стандартів.
11. Діяти соціально-відповідально та громадянсько-свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поваги до різноманіття та міжкультурності.
12. Застосовувати емпатію, вербальні та невербальні інструменти у міжособистісному спілкуванні і демонстрації власних результатів
13. Вміти критично осмислювати концептуальні основи економічної теорії, які стосуються фінансів й узагальнюють засади і закономірності функціонування та розвитку грошово-фінансової систем.
14. Показати належний рівень знань у сфері історії фінансів, грошей та кредиту, розуміння принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових систем, фінансової термінології.
15. Виявляти та аналізувати ключові характеристики грошово-фінансових систем, оцінювати їх взаємозв'язки з національною та світовою економіками.
16. Застосовувати теоретичні знання та практичні навички для їх використання у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
17. Визначати функціональні області та взаємозв'язки між суб'єктами фінансових систем.
18. Застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері фінансів.
19. Збирати, аналізувати та пояснювати необхідну інформацію, обґрунтовувати фінансові рішення на основі використання необхідних інструментальних засобів.
20. Виконувати контрольні функції у сфері фінансів.
21. Формувати та реалізовувати комунікації в сфері фінансів.
22. Вміти нести відповідальність за результати професійної діяльності у сфері фінансів.
23. Виконувати професійні функції у сфері фінансів у міжнародному контексті.

## 6. Форма підсумкового контролю

Диференційований залік за результатами поточного контролю та виконання комплексної контрольної роботи .

## 7. Тематичний план та розподіл обсягу за видами навчальних занять

Види, тематика навчальних занять, шифри дисциплінарних результатів навчання	Обсяг, годин		
	ауд.	СРС	Разом
<b>Лекції</b>			
<b>1. Сутність грошей і фінансів</b>	2	2	4
1.1. Походження та суть грошей			
1.2. Сутність фінансів як економічної категорії			
<b>2. Виникнення і розвиток грошей та фінансів у Стародавній Греції</b>	4	8	12
2.1. Монетні системи у Стародавній Греції			
2.2. Гроші Стародавньої Греції на території сучасної України в VII ст. до н. е. - I ст. н. е.			
2.3. Виникнення банків у Стародавній Греції			
2.4. Податки в Стародавній Греції			
2.5. Зародження страхування в стародавньому світі			
<b>3. Основні етапи розвитку грошової та фінансової системи у Стародавньому Римі та їхня характеристика</b>	2	4	6
3.1 Основні монетні номінали Стародавньому Римі			
3.2. Монети римсько-сарматського періоду на території сучасної України			
3.3. Особливості банківництва в Римській імперії			
3.4. Податкова система Стародавнього Римі			
<b>4. Грошово-банківське господарство та податки в середньовічній Європі</b>	2	4	6
4.1. Грошове господарство в середньовічній Європі			
4.2. Розвиток банківництва в середньовічній Європі			
4.3. Податки в середньовічній Європі			
<b>5. Формування грошово-фінансової системи Київської Русі</b>	2	4	6
5.1. Вплив іноземних грошових систем на формування грошового обігу в давньоруській державі. Виникнення та еволюція гривні			
5.2. Зародження кредитно-банківських відносин у Київській Русі			
5.3. Податкова система Київської Русі			
<b>6. Особливості грошей та фінансів у період існування Польсько-Литовської держави</b>	2	4	6
6.1. Основні риси грошового обігу в Україні в XIV– першій половині XVII ст.			
6.2. Розвиток кредитних операцій на території Речі Посполитої			
6.3. Податки Польсько-Литовської держави			
<b>7. Грошове господарство та фінанси козацько-гетьманської доби</b>	2	4	6
7.1. Грошовий обіг в українському козацтві			
7.2. Банківські інституції в Західній Україні			
7.3. Формування української фіскальної системи в добу Гетьманщини (друга половина XVII– початок XVIII ст.)			
<b>8. Грошова та фінансова система України у складі Російської імперії</b>	2	4	6



8.1. Елементи грошового господарства на території українських земель у складі російської імперії			
8.2. Становлення банківської системи Російської імперії			
8.3. Зародження страхування в Російській імперії			
<b>9. Гроші та фінанси у складі СРСР</b>	4	8	12
9.1. Грошовий обіг на розділених українських землях			
9.2. Грошовий обіг на українських теренах під час Другої світової війни			
9.3. Грошовий обіг в СРСР після другої світової війни			
9.4. Банківська система України в складі СРСР			
9.5. Податкова система СРСР			
9.6. Страхування в СРСР			
<b>10. Формування грошової та фінансової систем незалежної України</b>	4	8	12
10.1. Становлення грошової системи в Україні після 1991 р.			
10.2. Формування основних елементів фінансової системи незалежної України			
10.3. Особливості побудови банківської системи в Україні			
10.4. Формування податкової системи нової держави			
10.5. Становлення страхової справи в Україні			
<b>Практичні заняття</b>	<b>ауд.</b>	<b>СРС</b>	<b>Разом</b>
<b>1. Сутність грошей і фінансів</b>	2	8	10
1.1. Поява грошей як об'єктивний наслідок розвитку товарного виробництва та обміну			
1.2. Роль держави у створенні грошей.			
1.3. Форми грошей та їх еволюція			
1.4. Відмінності грошей від фінансів			
<b>2. Виникнення і розвиток грошей та фінансів у Стародавній Греції</b>	1	3	4
2.1. Банківські операції в Стародавній Греції			
<b>3. Формування грошової та фінансової систем незалежної України</b>	4	8	12
3.1. Особливості побудови банківської системи в Україні			
<b>4. Грошовий обг і кредит в розвинених країнах світу (США, Франції, Англії, Німеччині, Франції, Італії, Японії)</b>	6	6	12
<b>РАЗОМ</b>	<b>39</b>	<b>75</b>	<b>120</b>
<b>Лекції</b>	<b>26</b>	<b>50</b>	<b>76</b>
<b>Практичні заняття</b>	<b>13</b>	<b>25</b>	<b>38</b>
<b>Контрольні заходи</b>	<b>6</b>		<b>6</b>

## **8. Вимоги до індивідуальних завдань**

Індивідуальна робота студента передбачає підготовку рефератів - учбових завдань, що полягають у підборі та реферуванні 5-7 літературних джерел з проблемних питань.

## **9. Завдання для самостійної роботи здобувача**

Основні завдання для самостійної роботи:

- 1) попереднє опрацювання інформаційного забезпечення за кожним модулем (темою);
- 2) підготовка до поточного контролю - розв'язання завдань самоконтролю за кожною темою;
- 3) виконання тематики науково-дослідної роботи;
- 4) підготовка до підсумкового контролю.

## **10. Рекомендована тематика науково-дослідної роботи зі студентами за дисципліною**

1. Готівковий обіг України: від античних часів до сьогодення.
2. Розвиток грошових систем різних країн в умовах трансформаційної економіки.
3. Ретроспективний аналіз формування і розвитку кредитних відносин на різних історичних етапах їх існування.
4. Ретроспективний аналіз формування і розвитку страхових відносин на різних історичних етапах їх існування.
5. Історичний досвід еволюційного шляху вдосконалювання фінансово - кредитних відносин в Україні.

## **11. Вимоги до засобів діагностики, критерії та процедури оцінювання навчальних досягнень**

Інформаційною базою для формування засобів діагностики (тестів відкритого чи закритого типу) є система компетентностей, що передбачена даною програмою.

Вимоги до засобів діагностики, критерії та процедури оцінювання навчальних досягнень формуються згідно з Положенням про організацію атестації здобувачів вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет», Положенням про організацію освітнього процесу за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою. Стандарт вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет» / Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2015. – 25 с.

## **12. Вимоги до комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни**

Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, має бути розташований на сайті кафедри економічного аналізу та фінансів та повинен містити [2]:

- 1) робочу програму дисципліни;

- 2) навчальний контент (інформаційне забезпечення лекцій);
- 3) методичне забезпечення практичних та семінарських занять;
- 4) матеріали методичного забезпечення самостійної роботи студента щодо:
  - 4.1. попереднього опрацювання інформаційного забезпеченням за кожним модулем (темою);
  - 4.2) розв'язання завдань самоконтролю за кожною темою
  - 4.3) виконання індивідуального завдання (докладу, реферату);
  - 4.4) підготовки до захисту індивідуального завдання;
  - 4.5) підготовки до підсумкового контролю;
- 5) завдання для поточного та підсумкового контролю рівня сформованості дисциплінарних компетентностей;
- 6) завдання для комплексної контрольної роботи;
- 7) завдання для післятестажного моніторингу рівня сформованості дисциплінарних компетентностей.

### **13. Рекомендована література**

#### **Базова**

1. Колесников О.В., Бойко Д.І., Коковіхіна О.О Історія грошей і фінансів: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 140с.
2. Кузьмін В.В., Зікова О.П. Історія грошей: Навч. посібник. – К.: Центр навч. літер., 2006.-176 с
3. Прядко В.В., Сайко М.М. Історія грошей та кредиту. Навч. посібник : К.: Кондор, 2009. -508с.

#### **Допоміжна**

1. Гроші та кредит: Підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За заг. ред. М. І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2002. – 598 с.
2. Зваріч Ст., Шуст Р. Нумізматика. Довідник. – Т.; Л., 1998.
3. Історія світової економіки / За ред. Г.Б.Поляка, А.Н.Маркова, Москва, ЮНІТІ . – 2000.
4. Коротка економічна історія миру від палеоліту до наших днів. – Камерон р., Москва: „Росмен”, 2001.
5. Краузе С.В. Монеті та грошовий обіг Галічині. Короткий науково-популярний історико-економічний огляд. – Коломія, 2000.
6. Пушкарева В.М. Історія фінансової думки і політики податків: Навчань. допомога. - М.:Инфра-М, 1996, 58 с.
7. Стельмах В.С., Дьяконова І.І., Сало І.В., Сеніщ п.М., Соколенко Т.І. Фінансово-кредітна система Україні-Росії (19-20 ст.). – Сумі, 2000.
8. Піщик В. Я. Євро і долар США. Конкуренція і партнерство в умовах глобалізації. – М., 2002.
9. Тхоржевський Р. Національні паперові гроші Україні 1918-1920 рр. – Донецьк, 1992 . – С.58-73.

## Додаток А

Таблиця А1

### Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
<b>Загальні компетентності</b>				
1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	+			
2. Здатність планувати та управляти часом.		+		+
3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.				+
4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.		+		
5. Здатність до мотивації та досягнення спільної мети			+	
6. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.		+		
7. Здатність бути критичним і самокритичним.		+		
8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації.		+		
9. Здатність працювати як у команді, так і автономно.			+	
10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).			+	
11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально-відповідально та громадянсько-свідомо.				+
<b>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</b>				
1. Розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ економічної теорії, які стосуються фінансів, грошей та кредиту й узагальнюють засади й закономірності їх функціонування та розвитку.	+	+		
2. Здатність оцінювати вплив на економіку фінансової й податкової політики державив історичному контексті.		+		

<b>Класифікація компетентностей за НРК</b>	<b>Знання</b>	<b>Уміння</b>	<b>Комунікація</b>	<b>Автономія та відповідальність</b>
3. Здатність опанувати та усвідомлювати інформацію щодо історичного процесу появи, розвитку і взаємодії грошей, банківництва та фінансових відносин на різних етапах еволюції суспільства.	+			
4. Вміння використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, правової та інших наук для діагностики стану грошово-фінансових систем у різних історичних епохах.		+		
5. Здатність використовувати базові знання і практичні навички у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.		+		
6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері фінансів.			+	
7. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, грошей та кредиту..		+		
8. Здатність формувати та реалізовувати комунікації у сфері фінансів, грошей та кредиту.			+	
9. Здатність обґрунтовувати, приймати професійні рішення в сфері фінансів та брати відповідальність за них.				+
10. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, грошей та кредиту.				+

## Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Компетентності																			
		Загальні компетентності											Спеціальні (фахові) компетентності								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Планувати та управляти часом у професійній діяльності.	+		+																		
Підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, грошей та кредиту.	+			+																	+
Проводити дослідження, здійснювати пошук, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.	+				+																
Демонструвати навички самостійного прийняття рішень, бути лідером, нести відповідальність за стратегічний розвиток команди.	+					+															
Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	+								+												

Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Компетентності																			
		Загальні компетентності											Спеціальні (фахові) компетентності								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Проявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації.	+								+												
Виконувати професійні функції як самостійно, так і в групі під керівництвом лідера.	+									+											
Вміти пояснювати інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід фахівцям і нефахівцям у фінансовій області.	+										+										
Дотримуватись професійних етичних стандартів.	+											+									
Діяти соціально-відповідально та громадянсько-свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поваги до різноманіття та міжкультурності.	+												+								
Застосовувати емпатію, вербальні та невербальні інструменти у міжособистісному спілкуванні і демонстрації власних результатів.	+						+														

Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Компетентності																																																																																
		Загальні компетентності											Спеціальні (фахові) компетентності																																																																					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10																																																												
Вміти критично осмислювати концептуальні основи економічної теорії, які стосуються фінансів й узагальнюють засади і закономірності функціонування та розвитку грошово-фінансової систем.	+																					+																																																												
Показати належний рівень знань у сфері історії фінансів, грошей та кредиту, розуміння принципів фінансової науки, особливостей функціонування фінансових систем, фінансової термінології.	+																																								+																																									
Виявляти та аналізувати ключові характеристики грошово-фінансових систем, оцінювати їх взаємозв'язки з національною та світовою економіками.	+																					+																			+	+																																								
Застосовувати теоретичні знання та практичні навички для їх використання у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.	+																																																													+																				



Програмні результати навчання	Інтегральна компетентність	Компетентності																			
		Загальні компетентності											Спеціальні (фахові) компетентності								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Визначати функціональні області та взаємозв'язки між суб'єктами фінансових систем.	+																				+
Застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері фінансів.	+																				+
Збирати, аналізувати та пояснювати необхідну інформацію, обґрунтовувати фінансові рішення на основі використання необхідних інструментальних засобів.	+	+																	+		+
Виконувати контрольні функції у сфері фінансів.	+																				+
Формувати та реалізовувати комунікації в сфері фінансів.	+																				+
Вміти нести відповідальність за результати професійної діяльності у сфері фінансів.	+																				+
Виконувати професійні функції у сфері фінансів у міжнародному контексті.	+								+												

## Додаток В

### Обов'язковий тезаурус

*Антихреза* - різновид застави нерухомого майна з метою отримання позики.

*Антоніан* - римська срібна монета в 1/60 фунта = 5,458 г. Карбування почалося на початку III ст.

*Аргентарії* (лат. argentum - срібло) власники міняльних контор у Стародавньому Римі

*Асигнації* - паперові гроші, що випускали в Росії з 1769 по 1843 рр.

*Ауреус* (лат. aureus nummus - золота монета). Карбувалась із часів Юлія Цезаря. Початкова вага - 1/40 римського фунта = 8,185 г золота.

*Банкірські дома* - приватні Б. підприємства, що належать банкірам чи групі банкірів, об'єднаних у товариства з обмеженою відповідальністю.

*Банкноти* (англ. banker's notes - запис банкіра) – векселі емісійного банку, які заміщають в обігу приватні векселі, служать кредитними грошми і підлягають розмінюванню на золото і срібло.

*Білонна монета* - монета, чиста вага срібла в якій складає менш ніж 50% (нижче 500-ї проби).

*Біметалізм* - співіснування в обігу монет з двох благородних металів.

*Гривеник* - з 1701 р. срібна монета номіналом в 0,1 руб.

*Гривня вагова (зливкова)* - у Київській Русі зливков срібла стандартної ваги, що використовувався в якості грошей.

*Гривня кун* - лічильна грошова одиниця Київської Русі.

*Гульден* (Gold - золото) - 1) назва золотого флорина в Німеччині;

2) австрійська срібна монета 0,5 талера.

*Дарик* (stater dareikos) – золота монета перидських царів вагою в 1/60 персидської мина = 8,42 г.

*Деномінація* – збільшення грошової одиниці шляхом обміну старих грошових знаків на нові в певній пропорції (10:1, 100:1 тощо), та перерахунку в тій же пропорції безготівкових коштів

*Деньга* - срібна російська монета 1/2 копійки. З 1701 р. - мідна монета. З 1828 р. карбування припинене.

*Діаграфе* (лат. - diagrapha) - платіжне доручення в античній Греції і Римі.

*Електр* - природний сплав золота і срібла. Існував у чистому вигляді в Лідії.

*Златник* - давньоруська золота монета, що карбувалася за правління Володимира Святославича, вагою близько 4,2 г.

*Імперіал* - (лат. imperialis - імператорський) - російська срібна монета вартістю 10 руб., що карбувалася з 1755 р. і містила 11,61 г чистого золота. Із введенням золотого стандарту в 1897 р. внаслідок девальвації вартість імперіала зросла до 15 руб.

*Каурі* (сургаеа moneta) - рожевуваті мушлі, які служили первісними грошми в Давній Індії, Китаї, узбережжі Африки, Цейлоні, островах Тихого океану, а також і в Європі.

*Квінарій* – срібна монета Стародавнього Рима, що дорівнювала 0,5 денаріям, або 5 асам = 2,274 г.

*Коменда* - кредитна угода типу морської позики, у якій плата за користування кредитом нараховувалась не у відсотках, а шляхом отримання кредитором частини очікуваного прибутку.

*Кона* (лат. sexagena) - в XII-XVII ст. в Україні лічильна одиниця в 60 грошів.

*Левендаальдери* (нідерл. lewendaalder - "левиний талер") - талер, карбування якого розпочалось в Нідерландах з кінця XVI ст. Вага = 27,648 г (20,376 г срібла).

*Магістрати* - посадові особи, які виконували у античних полісах певні адміністративні функції.

*Мина* - 1) грошово-вагова одиниця Стародавнього Сходу, вагою біля 505 г; 2) грошово-вагова одиниця античної Греції, вагою 436,6 г.

*Нуммуларії* - міняйли, що перебували на державній службі в Давньому Римі

*Пенні* - 1) англійський денарій; 2) англійська роздрібна монета.

*Повноцінні гроші* - це гроші, які мають внутрішню субстанціональну вартість, адекватну вартості того товару чи матеріалу, який виконував функції грошей.

*Поліс* - самоврядоване місто-держава в античності.

*Рези* - у Київській Русі відсотки на кредит, якщо позика надавалася грішми.

*Солід* (solidus aureus) - 1) золота монета з початковою вагою 1/72 римського фунта - 4,55 г.; 2) В епоху Каролінгів – рахункова одиниця = 1/12 фунта = 20 денаріїв.

*Срібник* - срібна монета Київської Русі.

*Статер* - (гр. stater - коромисло вагів) срібна чи золота монета в античній Греції. Вага дорівнювала вазі подвійної драхми.

*Талант* - 1) грошово-вагова одиниця Стародавнього Сходу. Складалася з 60 мин по 60 сиклів; 2) австрійська срібна монета

*Талер* - велика срібна монета вагою 25-30 г, карбування якої почалось на початку XVI ст.

*Узуфрукт* (usufructus) - право користування чужою річчю й отримання від неї плодів зі збереженням у цілості субстанції (сутності) речі.

Навчальне видання

**Герасимова Ірина Юріївна**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«Історія фінансів, грошей та кредиту»  
для бакалаврів галузі знань 07 «Управління і адміністрування»  
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Видано  
у Державному вищому навчальному закладі  
«Національний гірничий університет».  
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 49005, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19. від

Оприлюднено  
на сайті Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий  
університет» за адресою  
[http://www.nmu.org.ua/ua/content/infrastructure/structural\\_divisions/science\\_met\\_central/skladovi-normativnoi-bazi-v-sferi-osviti-ngu/index.php](http://www.nmu.org.ua/ua/content/infrastructure/structural_divisions/science_met_central/skladovi-normativnoi-bazi-v-sferi-osviti-ngu/index.php)